Algemene Beschouwing Programmabegroting 2027

Fractie DENK Almelo

Voorzitter,

Allereerst wil de fractie van DENK het college, de ambtelijke organisatie en iedereen die heeft bijgedragen aan het opstellen van deze Programmabegroting 2027 bedanken voor het vele werk dat hierin is gestoken.

Als fractie DENK Almelo staan voor een inclusieve en rechtvaardige samenleving.

Wij hebben vanuit onze standpunten naar de programmabegroting van 2027 gekeken en een aantal kanttekeningen geplaatst.

1. **Niemand mag uitgesloten worden**

Als fractie DENK zijn wij blij dat de kwetsbare groepen, laagopgeleiden, ouderen, jongeren en mensen met beperking genoemd worden in de begroting. Maar naar aanleiding van het rapport van de Nationale ombudsman zijn er vraagstukken bij de DENK-fractie ontstaan over de positie van Sinti, Roma en reizigers. Deze vraagstukken gaan over woonwagenstandplaatsen, culturele erkenning, participatie, scholing en het bestrijden van discriminatie.

In het rapport wordt aandacht gevraagd voor de structurele achterstand, het gebrek aan erkenning van de cultuur en identiteit van Sinti, Roma en reizigers, en de knelpunten die deze groepen ervaren op het gebied van wonen, participatie, gelijke behandeling en vertrouwen in de overheid. Gemeenten hebben hierin een belangrijke verantwoordelijkheid.

Hoe is de situatie in Almelo en gaat het college iets daarover opnemen in de PB 2027?

2. **Gelijke kansen**

Kansengelijkheid binnen het onderwijs, tegengaan van onder advisering, stage mogelijkheden, gelijke kansen voor werk en extra investeringen voor de achterstandswijken rijmt goed met het programma van DENK.

Welke instrumenten gaat het college inzetten voor een meetbare bijdrage aan kansengelijkheid en hoe het college dit gaat monitoren?

3. **Investeren in de jeugd**

Jeugd in Almelo

Wij maken ons zorgen over de ontwikkelingen in de jeugdzorg en wij wachten met spanning af wat het oordeel van de commissie Van Ark zal zijn begin 2027 over de verhouding tussen kosten en budget voor de jeugd, voor de komende jaren.

In Almelo heeft ongeveer één op de elf jongeren tussen 15 en 27 jaar geen werk en volgt geen opleiding. Het baart ons zorgen dat er in Almelo relatief veel jongeren zonder startkwalificatie zijn en de groep kwetsbare jongeren steeds groter wordt.

Onder deze groep bevinden zich werkzoekenden, jongeren met gezondheidsproblemen en jongeren met sociale problematiek.

Wij willen dat er niet bezuinigd wordt op de jeugdigen die specialistische hulp nodig hebben. Want dit kan voor onze jeugdigen onherstelbare schades betekenen, en vanzelfsprekend schade voor de toekomst van Almelo.

Zoals het jullie eerder is opgevallen, hebben wij als fractie DENK bij de bespreking van alle andere beleidsdocumenten aangegeven dat er een betere monitoring op de resultaten van de gestelde doelen moet komen voor de oplossing van de problemen m.b.t. de jeugd in Almelo.

Voorzitter,

Ik heb bij de vorige raadsvergadering een vraag aan onze wethouder Marjolijn Wessels over het bereik van de meest kwetsbare jongeren in Almelo. Ze zei van wel, maar als fractie DENK denken wij daar anders over.
Vanuit mijn werkervaring, het verenigingsleven en mijn dagelijkse betrokkenheid bij de samenleving weet ik dat er in sommige wijken van Almelo jongeren rondlopen die niet eens weten welke hulp zij nodig hebben. Hetzelfde geldt voor hun ouders. Als overheid kunnen wij dan niet afwachten totdat deze jongeren zelf om hulp vragen; wij moeten ervoor zorgen dat wij hen actief bereiken en ondersteunen.

Ik neem aan dat wij nu allemaal weten wat de hervormingsagenda Jeugd onder voorzitterschap van Tamara van Ark betekent. Allen voor komende jaar, in 2027 via het gemeentefonds extra middelen beschikbaar voor de jeugd. Wat daarna gaat gebeuren weten wij niet.
Heeft het college een scenario uitgewerkt voor de jeugdzorgfinanciering vanaf 2028?

Hoe gaat het college het voornemen uit de Programmabegroting 2027 om "vroegtijdig erbij te zijn" vertalen naar concrete acties, zodat de meest kwetsbare jongeren tijdig worden bereikt en ondersteund?

4. **Cultuur en diversiteit**

Voorzitter,

Wij vinden dat de Nederlandse samenleving ruimte moet bieden aan verschillende culturele, religieuze en etnische achtergronden, waarbij diversiteit wordt gezien als een kracht in plaats van een probleem.

Cultuurinzetten voor maatschappelijke opgaven

Wij zijn blij dat het college zich bewust is van de verbindende kracht van cultuur en deze koppelt aan het sociale domein. Cultuur wordt daarbij gezien als een middel om integratie en inclusie te bevorderen en de sociale verbondenheid tussen inwoners te versterken.
De geschiedenis van Almelo is niet alleen gebouwd door textielbaronnen en fabrieksdirecteuren. Zij is óók gebouwd door de duizenden gastarbeiders uit Turkije, Marokko, Spanje en Italië die aan de weefgetouwen, spinnerijen en confectielijnen stonden. Hun arbeid heeft mede de welvaart van onze stad mogelijk gemaakt en hun kinderen en kleinkinderen vormen vandaag een onmisbaar onderdeel van Almelo. Vanuit hun gezinnen zijn ondernemers, leraren, raadsleden, artsen en bestuurders voortgekomen. Hun aanwezigheid heeft Almelo cultureel en economisch blijvend verrijkt. Mede dankzij hun inzet en toewijding in de afgelopen zestig jaar zijn bedrijven uitgegroeid tot ondernemingen van wereldniveau en hebben zij een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van Almelo tot de stad die zij vandaag de dag is.

"Iedereen telt mee, iedereen doet mee, samen zijn wij sterker" zijn de clichés die vrijwel door alle partijen vaak gebruikt worden, maar wanneer gaan wij dat in Almelo omzetten in de praktijk? Hierbij vraag ik aan alle collega's in de raad om met hun steun te laten zien dat iedereen meetelt. Laten wij het jaar 2027 een bijzonder en betekenisvol moment zijn om de bijdrage van gastarbeiders aan Almelo zichtbaar en blijvend te erkennen.

Daarom vragen wij het college om een onderzoek te doen naar de haalbaarheid van een cultuurmonument, of een ander passend kunstwerk binnen de nieuwe stadsvisie en binnen de cultuur route een waardevolle plek te geven aan het belangrijke hoofdstuk uit de textielgeschiedenis van Almelo.

Ja, onze fractie DENK dient de volgende motie in:

Titel motie: Eerbetoon eerste generatie gastarbeider Almelo

Voorzitter,

Hieronder volgen nog een paar opsommingen waar wij als fractie DENK ons zorgen over maken:

Ouderen en cultuursensitieve zorg

De effecten van de vergrijzing zullen de komende jaren steeds nadrukkelijker zichtbaar worden. Het huidige zorgaanbod en de algemene voorzieningen sluiten niet altijd voldoende aan bij de culturele achtergrond en behoeften van oudere migranten. Juist de eerste generatie migranten heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de economische en maatschappelijke ontwikkeling van onze stad.

Om ervoor te zorgen dat de tweede generatie en huidige generatie migranten in de toekomst gelijkwaardig gebruik kunnen maken van zorgvoorzieningen, is meer aandacht voor cultuursensitieve zorg noodzakelijk.

Is het college bereid om de mogelijkheden voor het aanbieden en versterken van cultuursensitieve zorg in Almelo te onderzoeken en de raad hierover te informeren?

Wonen

De hoge ambities om komende jaren tussen de 3.400 en 4.100 woningen realiseren. Als fractie DENK juichen wij dit toe. Een aantal maatregelen die opgenomen zijn om het proces van de woningbouw te versnellen vinden wij goed.

Heeft college een onderzoek gedaan of er een voldoende capaciteit is binnen het ambtelijke apparaat om dit te kunnen bewerkstelligen?

XL2

Het verder gaan met de ontwikkeling XL2 vindt fractie DENK goed, maar wat gaat het college doen met het feit dat de vacatures in Almelo ingevuld worden door forenzen, terwijl een deel van de Almelose bevolking langs de zijlijn blijft staan?

Als fractie DENK zijn wij ook benieuwd naar de oorzaken van de werkloosheid van de inwoners van Almelo.

Wij willen graag een overzicht ontvangen (in zoverre dat mogelijk is) waarin duidelijk wordt welke doelgroepen vaker met de werkloosheid te maken hebben.

OZB

In dit concept van de Programmabegroting 2027 is voorgesteld om de OZB naast een reguliere indexatie met 3,5% aanvullend 2,5% te verhogen. De totale stijging is dus 6%.

Heeft het college nagedacht over de mogelijke effecten van deze verhoging in combinatie met de andere belastingstijgingen voor de inwoners van Almelo? Zo, ja, welke effecten?

Een sluitend begroting

Als DENK fractie constateren wij dat het college dezelfde koers van de afgelopen jaren vasthoudt met een geïntegreerd financieel meerjarenperspectief en een regelmatige cyclus van begrotingsdocumenten de uitgaven en besparingsmogelijkheden monitort, bijstelt en voorlegt aan de raad. Namens mijn fractie dank aan college voor dit strakke beleid.
Wij weten nu allemaal dat de echte pijn, de ravijnjaren na dit jaar zullen komen. Het is niet even door de zure appel heen bijten, wij en de Almelose samenleving hebben te maken met een voortdurende serie maatregelen en bezuinigingen die ons allemaal gaan raken.

Tot slot, gaan wij als DENK fractie ervoor waken of het college het beloofde behoedzaam en flexibele besparingsstrategie gaat volgen, maar daarnaast de categorie kwetsbare inwoners niet uit het oog gaat verliezen.

DENK is Akkoord

Als fractie DENK kijken wij niet naar de punten en komma's achter de getallen.

Wij bedanken het college en alle raadsleden voor hun inbreng en wij wensen het college succes met het uitvoeren van dit programma.

Wij willen de volgende **moties** indienen:

1. Motie "**Eerbeton eerste generatie gastarbeider Almelo".**

Iedereen bedankt voor aandachtig luisteren.